

Modern Bir Aile Cemaati: Köpek Dişi

A Modern Family Community: Dogtooth

Türker KÖRÜK

Serbest araştırmacı, İstanbul, Türkiye

öz

Zygmunt Bauman “Cemaatler: Güvenli Olmayan Bir Dünyada Güvenlik Arayışı” isimli kitabında cemaat kavramını kolayca ulaşılamayacağımız ama içinde yaşamayı çok arzu ettiğimiz bir dünya olarak tanımlar. Bu dünya, güvenlik arayışıyla sığındığımız fakat bir süre sonra güvenliğimizin bedelini özgürlüğümüzle ödediğimiz ikilemli bir yapıdır.

Yunan Yeni Dalgası’nın önemli yönetmenlerinden Yorgos Lanthimos’un ikinci uzun metraj filmi Köpek Dişi (Dogtooth, 2009), bu ikilemli yapının toplumdan izole bir ailede nasıl çözüldüğünü incelememize olanak tanır. Aile kavramının, öğrenilen ve öğretilen bilgilerle güvenli ve özgür bir yuvaya, doğuştan gelen güdülerle ise karanlık bir kutuya dönüştüğünü cemaat kavramı üzerinden açıklamaya çalışmak, aile ve cemaat kavramlarının ne denli benzer oluşumlar olduklarını gözler önüne sermeye ve cemaat oluşumunun aslında gönüllü bir aidiyetten daha farklı bir yapı olarak şekillendiğini göstermemize yardımcı olacaktır.

Bu metin nitel bir çalışma olup, önemli bir olguyu belirgin bir şekilde yansıtan ya da normal şartlar altında özel bir öneme sahip olan durumları nitelediğimiz kritik durum örneklemesi çerçevesinde Baumancı bir okuma bağlamında ele alınarak, son yıllarda ‘modern aile’ kavramı üzerine tartışma yaratmış en önemli filmlerden olan Dogtooth filmi üzerinden aile ve cemaat kavramlarını bağdaştırmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Cemaat, Aile, Zygmunt Bauman, Köpek Dişi, Yorgos Lanthimos

ABSTRACT

In his book “Community: Seeking Safety in an Insecure World” Zygmunt Bauman defines the concept of community as a world that we cannot easily reach, but in which we very much desire to live. This world is a dual structure in which we seek refuge in search of security, but after a while we pay the price of our security with our freedom.

Dogtooth (2009), the second feature film of Yorgos Lanthimos, one of the important directors of the Greek New Wave, allows us to examine how this dual structure is resolved in a family isolated from society. Trying to explain how the concept of family turns into a safe and free home with the knowledge learned and taught, and into a dark box with innate instincts, through the concept of community, reveals how similar the concepts of family and community are. This will also help us show that community formation is actually shaped as a different structure than a voluntary affiliation.

This text is a qualitative study and will be discussed in the context of a Baumanian reading within the framework of “critical-case sampling”, in which we characterize situations that clearly reflect an important phenomenon or have a special importance under normal conditions. This study aims to reconcile the concepts of family and community through the movie Dogtooth, which is one of the most important films that has created controversy on the concept of modern family in recent years.

Keywords: Community, Family, Zygmunt Bauman, Dogtooth, Yorgos Lanthimos

Giriş

Cemaat kavramı sosyal bir kurum olmasının yanında bir olgu olarak da tanımlanır. Oluşumunun temelinde yatan fikir birliği, inanç birliği ya da etnik köken birliği gibi etkenlerin oynadığı roller cemaati kendi içinde homojen bir yapı olarak sunsa da, toplumun diğer kurumlarıyla ilişkisine bakıldığında cemaat kurumu toplum içinde heterojen bir yapıya

Geliş Tarihi/Received 20.01.2024
Kabul Tarihi/Accepted 19.03.2024
Yayın Tarihi/Publication Date 31.03.2024

Sorumlu Yazar/Corresponding author:
Türker KÖRÜK

E-mail: koruk.turker@gmail.com

Cite this article: Körük, T. (2024). A modern family community: Dogtooth. *Art Vision*, 30(52), 72-78.

<https://doi.org/10.32547/artvision.1422889>

sahiptir. Bauman'a göre cemaat sözcüğü pozitif bir temele işaret eder. Bu pozitif temel insanların kendini güvende hissettiği, cemaatin diğer üyeleriyle bütünleştiği ve aidiyet durumunun söz konusu olduğu bir yapı oluşturur.

Bauman cemaatin güvenilir yapısını Tantalos ve Adem-Havva örnekleriyle açıklamaya çalışır. Tantalos'un ve Adem-Havva'nın "hırsızlığı" onları güven ortamının dışına çıkarmış ve güvende oldukları bir ortamdan dışlanmalarına sebep olmuştur. Öyleyse Bauman'a göre cemaatin temelinde esas olarak güven duygusu yatmaktadır. Bu güven duygusu sorgulanmaksızın bir itaat durumunu da beraberinde getirir. İtaat cemaatin yapısını tanımlarken kullanılan kilit olgulardan biridir. İtaat cemaat üyeleri tarafından gönüllü bir şekilde eyleme geçirilirken, esas nokta cemaatin böyle bir beklenti içinde olduğunu açık etmemesi, yani örtük bir politika izlemesidir. Bauman Tönnies'ten aldığı referansla cemaati cemiyetten ayırırken cemaatin ortak bir anlayışta bulunmak üzere bir araya geldiğini söyler. Elbette cemiyet de ortak anlayışa sahip insanlardan oluşabilir, fakat cemaati cemiyetten farklı kılan şey bu ortak anlayışın çok sesli bir beyin fırtınası sonucu oluşmadığıdır. Gezgin (1988) cemaat ve cemiyet ayrımını şöyle listeler:

Tablo1.

Cemaat ve Cemiyet Ayrımı

Cemaat	Cemiyet
Ortak irade	Birey iradesi
Üyeler birey değildir	Üyeler bireydir
Cemaatin menfaatleri	Üyelerin menfaatleri
İnanç	Doktrin
Din	Kamuoyu
Örf ve âdetler	Moda
Doğal dayanışma	Sözleşmeli Dayanışma
Ortak mülkiyet	Özel Mülkiyet

Schmidt'e (1976) göre cemaat kendi kendine yetebilen ve yaşayabilen bir yapıdır, sosyal düzenin yapısının temel biçimidir ve sosyal gelişimin ilk aşamalarında geniş bir yayılma alanı bulmuştur. Rüegg (1969) için komşuluk, sosyolojik olarak, "kendiliğinden" yardımlaşma ve dayanışma ilkesidir. Bu durumda komşuluk öncelikle akrabalık bağlarına değil, ikamete yakınlığın bir sonucu olarak ortaya çıkan değerlere dayanmaktadır ve cemaatin temelini oluşturur. Cemiyet ise işlemsel ve fikirsel olarak bir arada bulunan geçici olma özelliğine sahip bir topluluktur. Cemaat içindeki fikir birliği oluşturulan değil, mevcut olan ve ona dahil olunan bir uzlaşmadır.

Uzun süreli müzakereler, düzgün bir şekilde uyulursa, sırası geldiğinde, bırakın denetleyip kontrol altında tutmayı, artık üzerinde düşünülmesi bile gerekmeyen bir alışkanlığa dönüşebilen bir uzlaşmayla sonuçlanabilir. Oysa geçmişte yapılan denemelerin ve çekilen çilelerin tortularının aksine, cemaatin ayırt edici özelliği olan bu anlayış paylaşımı, "tam da doğası gereği" örtüktür. (Bauman, 2017, s. 17)

Cemaatin örtüklüğü sessizliğinden kaynaklanır. Cemaati ilgi çekici ve güvenilir kılan şey kendi adına konuşma ihtiyacı duymamasıdır. Bauman'a (2017) göre "üzerinde konuşulan" cemaat (daha doğrusu, kendinden söz eden cemaat), kavram açısından bir çelişkidir." Bu çelişkiyi oluşturan şey cemaatin bir paradoks üzerine inşa edilmiş olmasıdır. Bu paradoksun niteliğini özgürlük ve güven arasındaki sınır oluşturur. Güvenli bir ortamda olmak isteyen cemaat üyeleri özgürlüklerinden feragat ederken, özgürlüklerini tercih etmeleri durumunda karşı karşıya kalacakları güvensizlik hissini de ortadan kaldırırlar. Bir cemaate dahil olmak özgürlükleri (kişilikleri) ve güven (aynılık) arasındaki sınırı belirleyen şeydir. Eric Hobsbawm'a göre "cemaat çöktüğü anda kimlik icat edilir" (1994, s. 428).

Cemaat sözcüğünün farklı tanımları mevcuttur. Ülken'e (1969) göre cemaat "yerlere göre hacmi değişik, belirli bir coğrafi bölgede oturan ve aynı kültüre bağlı, aralarında akrabalık, manevî dayanışma gibi sıkı bağlar bulunan bir cinsten bir zümredir". Örnek'e (1971) göre "düşüncede, duyguda, uğraşıda ortaklık gösteren belli bir coğrafi bölgede yaşayan, aralarında akrabalık bağları bulunan insanların oluşturdukları grubu" tanımlar. MacIver'e (1971, s. 14) göre ise "küçük veya büyük herhangi bir grubun azaları her nerede şu veya bu münferit menfaati değil fakat müşterek hayatın ana şartlarını paylaşacak şekilde bir arada yaşamalarıdır". Lundberg'e (1970) göre ise "daima ikamet edilen yerin yakın olması ve akrabalık, iktisadi iş birliği ya da siyasal örgütlenme gibi birliği güçlendirici başka bağlar üzerine kurulu bir yerel gruptur". Marshall'a (2009) göre ise cemaat kavramı, üyelerinin ortaklaşa paylaştıkları bir şeye -genellikle ortak bir kimlik duygusuna- dayanan, özel olarak oluşturulmuş bir toplumsal ilişkiler bütünüdür. Fakat bu ilişkiler bütünü cemaatin kendi sınırları içindedir ve Rosenberg'in Sıcak Daire olarak tanımladığı bir alana aittir. Sıcak Daire, dışardakilerin içini merak ettiği fakat içerdekilerin dışardakilerle bağlarını sınırlı tuttuğu bir alanı simgeler. Çünkü Bauman'a göre cemaat üyeleri ve dış dünya arasındaki ilişkinin boyutu cemaatin birliğini de gösterir.

Cemaatin birliğinin bozulmaması, dünyanın geri kalanıyla olan iletişim kanallarının tıkanmasına bağlıdır... Aynılık, cemaat üyeleriyle dış dünya arasındaki iletişim daha yoğunlaştığı ve üyelerin karşılıklı alışverişine ağır bastığı zaman buharlaşır... (Cemaatin) ortak anlayışının "doğallığı" aynı malzemedir, yani homojenlikten, aynılıktan oluşur. (Bauman, 2017, s. 19)

Birey, Kimlik ve Cemaat

Cemaat ve bireysellik arasındaki ikilemin oluşturduğu kargaşa, yukarıda da bahsettiğimiz gibi özgürlük ve güven arasındaki ikilemin etkisiyle meydana gelir. Cemaatin korunaklı yapısı özgürlükten fedakarlık gerektirirken,

özgürlüğün serbest yapısı güvenden fedakarlık anlamına gelmektedir. Fitoussi ve Rosanvallon (1996) bireyselliğin ikilemini sorgularken bireyi özgürlük ve güven kavramları üzerinden ele alır. Onlara göre modernleşme bireyleri özerklik ve haklar bağlamında özgürlüklerine kavuşturan bir güçtür. Fakat bu güç giderek artan bir güvensizlik faktörü yaratır ve bireyi değişken dışsal unsurların hakimiyetine sokar. Bauman bu durumu modern kapitalizm bağlamında yorumlar ve ekler:

Modern kapitalizme, tarihi boyunca, zamanla değişiklik gösteren görece etkinlikleri ve önemleri vasıtasıyla iki eğilim eşlik etmişti. Eğilimin birinin işareti zaten verilmişti: geçmişte kalan cemaatin "doğal anlayışının", çiftçiliğin doğa tarafından ayarlanan ritminin ve zanaatkârın hayatında geleneklere göre düzenlenen rutininin yerini, yapay olarak tasarlanan ve zorla dayatılıp denetlenen rutininin alması için gösterilen tutarlı bir çaba. İkinci eğilim, hiç yoktan bir "cemaat duygusunu", bu defa yeni güç yapısı çerçevesinde diriltmek ya da yaratmak için çok daha az tutarlı (ve gecikmeli olarak başlanan) bir çabaydı. (Bauman, 2017, s. 40)

Bu çaba denetlenmekte ve gözlenmekte olan panoptik bireyin sığınacağı bir yuva oluşturma anlamına da gelir. Eric Hobsbawm'a (1994, s. 428) göre 'cemaat' kelimesi hiçbir zaman, sosyolojik anlamda toplulukların '-istihbarat topluluğu', 'halkla ilişkiler topluluğu', 'eşcinsel topluluğu'-gerçek hayatta bulunmasının zorlaştığı son yıllardaki kadar gelişigüzel ve boş bir şekilde kullanılmamıştır. Yine Hobsbawm'a (1996, s. 40) göre erkekler ve kadınlar, her şeyin hareket ettiği ve değiştiği, başka hiçbir şeyin kesin olmadığı modern bir dünyada, kesinlikle ve sonsuza kadar ait olabilecekleri grupları aramaktadırlar. Bu gruplar başat olarak bazı birliklere ihtiyaç duyan yapılanmalarla meydana gelir. Örneğin mekana bağlılık, kan bağına bağlılık, kültüre bağlılık, dine bağlılık gibi birçok ortak birlik nüfusu az ya da çok olan cemaatleri meydana getirmekte en önemli ölçütlerin başında gelir. Cemaati oluşturan kişilerin ve grubun ortak bir hedefi olmalıdır ve bu hedef yalnız ve yalnız cemaatin lehine iş görmelidir.

Toplumsal örgütlenme açısından cemaat, aile ve akrabalık sisteminin başrol oynadığı toplumsal bir birimdir. Bir cemaat üyesinin prestiji bile büyük ölçüde ait olduğu ailenin topluluk içindeki konumuna, yani sosyal rütbesine bağlıdır. Bu nokta özellikle akraba evliliğinin geçerli olduğu toplumlarda daha da belirginleşir. Çünkü böyle gruplarda akrabalık daha güçlü özellikler gösterir ve cemaatin tamamını içine alır. Dünyanın her yerinde insanlar, aileleri ve toplum tarafından belirli kurallara göre programlanırlar. Bazı kültürler insanların kendi dinleriyle evlenmelerini ister, bazıları kendi kastlarından (alt dinlerden) evlenmelerini ister, bazıları da belli bir rengi onaylar. Bazıları kuzenleriyle

evlenmeye izin verirken, bazı kabile kuralları aile içinde evlenmeyi zorunlu kılarken, çoğu da yasaklar. Freyer için "cemaat her zaman "biz" demektedir. Bunlar her olayı "biz" şuuru ile karşılayıp yaşamaktadırlar" (2022, s. 101). Dayanışma gücünü aile, gelenek, din, örf ve gelenek gibi faktörlerden alır. Ancak topluluk üyesinin bu faktörleri ve bu faktörlerden kaynaklanan sosyal normları değiştirme, yorumlama ve sorgulama yetkisi yoktur. Üyenin bu tür haklara sahip olmaması dayanışmanın çok güçlü bir sosyal kontrol mekanizmasından beslenmesinden kaynaklanmaktadır. Lundberg'e (1970, s. 84) göre "topluluğun en önemli özelliği gerçek bir etkinlikle işleyen, gayri resmi toplumsal denetim mekanizmalarına sahip bir grup olmasıdır."

Yöntem

Cemaat, "bireylerin kendini güvende hissettiği homojen bir yapıdır" tanımıyla incelendiğinde, kendi içindeki homojenliği kaybettiği zaman yok olacak olan bir oluşum olarak anlaşılır. Bireylerin öznel bir aidiyet duygusuyla dahil olduğu cemaat, aileden, içinde mevcut olan bireylerin "aynılığı" ile ayrılır. Köpek Dişi filmi, bireysel görünürlüğün "özgünlüğünü" cemaat olgusunun "aynılığı" ile bastırmaya-kontrol etmeye çalışan ebeveynleri konu edinir. Bu tutum, cemaat kavramının aile üzerinden tekrar sorgulanmasına ve yeni tanımlara olanak sağlar.

Bu çalışmada kullanılan yöntem Kritik Durum Örneklemesidir. Kritik durumlar, önemli bir olguyu açıkça yansıtan veya normal koşullar altında özel önem taşıyan durumlardır. Kritik bir durum veya durumların varlığını gösteren en önemli gösterge "burada olursa başka benzer durumlarda da olabilir", "burada olmazsa başka benzer durumlarda da olmayabilir" gibi ifadelerdir. " (Flick, 2014; Mertens, 2014). Kritik Durum Örnekleme her ne kadar bir veya daha fazla kritik vaka için genelleştirilebilir bulgular vermese de, araştırmacıların birkaç vakayı derinlemesine incelerken üretilen zengin kanıtlardan mantıksal genellemeler geliştirmesine olanak sağlayabilir. Kritik vakaları belirlemek için araştırma ekibinin, bir vakayı kritik hale getiren boyutları tanımlayabilmesi gerekir. Kritik durum örnekleme, araştırmacıya bilgiyi verme olasılığı en yüksek olan örneklerin topladığı yerdir; bunlar özellikle önemli vakalardır ve hayati bilgileri vurgulayan örneklerdir. Bu tür örnekler "...özellikle az sayıda vaka örneklenebiliyorsa faydalıdır" (Struwig & Stead, 2001). Bu az sayıdaki vakaların ("kritik" olarak sınıflandırılacakları varsayılırsa), zengin bilgi sağlama olasılığı daha yüksektir.

Belirli vakaların özellikleri -nüfusun eğitim düzeyi, çevre kirliliği düzeyi, bir topluluğun hükümet müdahalesine karşı direnç düzeyi- onları kritik hale getirebilir. Kritik durum örnekleme, maksimum uygulanabilirliğin elde edilmesinin önemli olduğu durumlarda kullanışlıdır. Bilgi ve bulgular

kritik bir vaka için doğruysa, diğer vakalar ve topluluklar için de geçerli olması muhtemeldir. Kritik vakalar, bir hipotezi kanıtlayacak veya bir sorunu çözecek en fazla veya en önemli bilgiyi vermesi muhtemel olan ve bilginin gelişimi üzerinde en büyük etkiye sahip olan vakalardır. Kritik durum örneğini seçerken, bir olgu, olay veya davranış için çeşitli farklı açıklamalardan hangisinin en makul olduğuna veya en yaygın olarak bir olayın genel profilini temsil ettiğine karar vermenize yardımcı olacak 'belirleyici' bir durum bulmak gereklidir. Örneğin üst sosyoekonomik düzeydeki kadınların moda ürünlerine ilişkin tüketim eğilimleri kritik bir durum olarak belirlenebilir ve bu grubun tüketim eğilimleri alt ve orta sosyoekonomik düzeydeki kadınların tüketim eğilimlerine genellenebilir (Mertens, 2014). Kritik vaka amaçlı örnekleme, popülasyonu temsil edecek bilgi açısından zengin bir vakayı seçer. Araştırmacı, onu inceleyerek diğer benzer vakalar için geçerli olan ayrıntıları ortaya çıkarmayı umar (Kerlinger & Lee, 1999). Kritik durumlar incelenen olgunun temel birimleri olabileceği gibi farklı olgulara işaret eden durumlar da olabilir (Marshall, 2009).

Analiz ve Bulgular

Cemaatleşme yapısını Köpek Dişi filmini analiz etmek için kritik bir durum örneği olarak seçtiğimizde, aileyi ve cemaati oluşturan yapının “bilme” ve “bilmeme” olarak iki kademedede şekillendiğini görürüz. Bir önceki bölümde de ele aldığımız, cemaat üyelerinin dışarıyı “bilme-tanıma” ve dışarıdan “korunma” olarak deneyimledikleri şeyi, filmdeki aile dışarıyı “bilmeme-tanıma” ve neyden “korunduğunu” anlamama olarak deneyimler. Filmdeki ailenin ailenin reisi (baba) baskısı altında şekillenen yaşamları, onların dilini, davranışlarını, değerlerini, fikirlerini, cinsiyet kalıplarını, tabularını ve normlarını biçimsizleştirir, değiştirir ve dönüştürür.

Büyük bir malikane görünümünde olan evin izole edilmiş hali, içerde yaşayanların kendini özgür hissetmesi için tasarlanmış bir büyüklükle dengelenmiştir. Fakat büyük çitlerle çevrili ve dışarıyı görmenin mümkün olmadığı bahçe, hayatları boyunca hiç dışarı çıkmamış olan çocuklar için güvensiz bir dünyanın temsilidir. Film, ebeveynlerin onlara kasıtlı olarak kelimelerin yanlış anlamlarını öğrettiği, onları dış gerçeklikten korumak, gerçekliği anlamsız ve okunmaz hale getirmek ve dolayısıyla onun varlığını bulanıklaştırarak çocuklara evde verilen bir eğitim sürecinden oluşur.

Bu durumun cemaatten farkı ise, cemaat üyelerinin aksine filmdeki çocukların korktukları dış dünyayla daha önce hiç karşılaşmamış ve o dünyanın içinde hiç bulunmamış olmalarıdır. Babanın bilgisi dahilinde ilerleyen bu hapsedilme ve izole edilme hali annenin de bilgisi

dahilindedir fakat anne de bu hapsedilme ve izole edilme durumunun gönüllü üyesidir ve sessizliğini sürekli korur. Çünkü evin hakim konumunda bulunan kişisi babadır. Bu yüzden güvenliğini düşünen annenin durumu Bauman'ın şu cümlelerini anımsatır:

Güvenliğin artırılması, daima özgürlüğün feda edilmesini gerektirir çünkü özgürlük ancak güvenlik pahasına genişletilebilir. Oysa özgürlüksüz güvenlik, köleliğe eşittir (ayrıca, içine özgürlük katılmamış bir güvenliğin, sonunda son derece güvensiz bir güvenlik olduğu ortaya çıkar). Oysa güvenliğin olmadığı bir özgürlük de, terk edilmeye ve kaybolmaya eşittir (ve sonunda, içine güvenlik katılmamış bir özgürlüğün de son derece özgürlüksüz bir özgürlük olduğu ortaya çıkar) (Bauman, 2017, s. 26).

Görsel 1.

Erkek Çocuk

Görsel 2.

Büyük Kız Çocuk

Çocukların yukarıda da bahsettiğimiz “bilmeme” hali bir cehaletten ziyade yanlışın devreye sokulmasıyla oluşturulmaktadır. Çocuklara dilin ne olduğu öğretilmemiştir. Daha doğrusu dili yanlış kullanmaktadırlar (çay bardağına limon, uçağa top, toprağa kalem dediğimizi düşünelim). Dilin bu deformasyonu cemaat üretme anlayışının katı bir versiyonudur. Çocukları dilden mahrum etmek, sadece yaratılan dili kullanabilecekleri bir cemaat

içinde yaşayacakları ve dışarıda yaşamlarını idame ettiremeyecekleri bir alan yaratma amacı taşır. Aynı şey güvenli için de geçerlidir. Kayıp erkek kardeş, diğer çocuklar için kendi kendini gözetlemeyi sağlayan bir uyarı konumu olarak hizmet eder; bu üretken boşluk, aile yerleşkesini çevreleyen çitlerden biri aracılığıyla yüksek sesle dile getirilir ve o, ailede yasayı ve uyumu koruyan yapısal yasaklama işlevi görür (Brinkema, 2012). Kardeşlerinden birinin evden dışarıya çıktığı için öldüğü, kedinin dünyanın en tehlikeli hayvanı olduğu fikri; çocukların köpek taklidi yapmayı öğrenmesi, babanın dışardan kanlar (sahte boya) içinde eve dönmesi, köpek dişleri çıktığında evden çıkabilecekleri yalanı gibi öğeler dış dünyayla ev arasına duvar ören dayatmalar olarak fazlaca önemlidir. Badiou'ya göre ailenin sağlamaştırılması, güç ve otoritenin büyük çapta yeniden canlandırılmasının bir parçasıdır. Yirminci yüzyılın radikal anlarında devrimcilerin yaptığı gibi aileye alternatifleri tartışmak yerine, aile bir kez daha tümüyle egemen bir ideolojik konum üstlenir; bu konum, batı toplumlarında çekirdek ailenin fiilen çöküşü ve heteroseksüel normatifliğe yönelik meydan okumaların ön plana çıktığı bir konumdur (Fisher, 2011, s. 25).

Görsel 3.

Erkek Çocuk Kediye Öldürüyor

Görsel 4.

Baba Sahte Kanlar İçinde

Filmde karantinaya dayalı ebeveynliğin bazı engellerle karşılaşması sürpriz değildir. Örneğin babanın oğluna verdiği alışılmışın dışındaki cinsel eğitim, fabrikadan eve bir kadın getirmeyi de içerir (araba yolculuğu sırasında gözleri bağlı.) Bu kadın sonunda baba için aileyi kirleticiler olarak adlandırılacak materyaller olan video kasetleri

haneye sokar. Filmin bir diğer önemli noktası ise cemaatleşme olgusunu tartışırken belirttiğimiz endogami (akraba evliliği) olgusunun ele alınış şeklidir. Cinsel erişkinliğe ulaşmış erkek çocuğu için eve gözleri bağlı şekilde kadını düzenli olarak getiren baba, kadının çocuklara (özellikle kızlara) dış dünyadan bazı şeyler (film, cinsel temas, vs.) sunduğunu öğrendiğinde onu döver, artık eve getirmekten vazgeçer ve erkeğin cinsellik deneyimini düzenli olarak yaşaması için kızlarını kullanmaya karar verir. Akraba evliliği filmde bu noktada bir "ensest" sorunu haline gelir ve bu durum cemaatleşmenin katı yönlerinden birine örnek oluşturur. Yine Badiou'ya göre çocukların cinsel zarara uğratılmasının en önemli sebeplerinden biri aileleridir. Tarihte çocuklarını cinsel olarak istismar eden anne ve babaların sayısı, her zaman onları dışardan tehdit eden sapıklardan fazla olmuştur (2007, s. 76). Filmin mümkün kıldığı, hatta eleştiriye teşvik ettiği bir okuma da ailenin kapalı sistemi dışındaki figürlere ve bu figürlerin yapısal bir mesafeden fazla yakınlaşmalarının şiddete yol açmasına odaklanır (Brinkema, 2012, s. 9).

Görsel 5.

Eve Gözü Bağlı Götürülen Kadın

Görsel 6.

Kardeşler Küvette

Çocukların köpek dişleri çıktığında artık büyüdükleri ve evden çıkabilecekleri fikri büyük kız kardeş için büyük bir arzu unsuru haline gelir. Köpek dişinin hiçbir zaman çıkmayacağını bilmeyen kız, boşuna beklemektense onu kendisi çıkarmaya, evden ayrılmaya, evin dışındaki merak ettiği dünyaya girmek için uğraşır ve köpek dişini kendisi kırar. Evden ayrıldıktan sonra gece karanlığında gidecek bir

yeri olmadığı için babasının arabasının bagajına saklanır ve sabahı beklemeye başlar.

Görsel 6.

Büyük Kız Çocuk Köpek Dişini Kırdıktan Sonra

Sonuç

Köpek Dişi filmi ve cemaat kavramları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya koymaya çalıştığımız durumlar, bu benzerlikler ve farklılıkların diğer “aile filmleri” için de geçerli olup olmayacağını ve bir ailenin ‘cemaat’ başlığı altında incelenebilmesini mümkün kılmaktadır. Aile kavramının esasen eğitimin nasıl yönleneceği konusunda başat öge olduğunu söylemek, “bilme” ve “yanlış bilme” durumlarının bir topluluğu cemaat tanımına sokmayı ne kadar olanaklı kıldığını göstermek bu noktada önemlidir ve çalışmanın esas amacına hizmet eder. Fakat klasik cemaat tanımından en önemli farkı “güvenlik-özgürlük” terazisini “ne güvenlik-ne özgürlük” terazisine dönüştürmesidir. Fakat bu durum içinde bulunan karakterler başka bir dünya bilmedikleri için onlara göre her şey yolunda ve normaldir.

Sinema tarihindeki en aykırı ailelerden biri olan Köpek Dişi filmindeki aile, ailenin istediği zaman çocukları üzerinde ne kadar da baskın ve sapkın bir rol oynayabileceğini gözler önüne serer. Gönüllü bir aidiyetten ziyade eğitimsizlik ve bilgisizlikten kaynaklanan cehaleti tetikleyen bir aidiyet duygusu üzerinden şekillenen film, Yunan Yeni Dalgası'nın en önemli filmlerinden biri olmuştur ve yönetmeni Yorgos Lanthimos'u da dünyanın önde gelen yönetmenlerinden birisi yapmıştır.

Filmin Künyesi ve Afişi

Yönetmen: Yorgos Lanthimos

Yapımcı: Iraklis Mavroidis, Athina Rachel Tsangari, Yorgos Tsourianis.

Senaryo: Yorgos Lanthimos, Efthymis Filippou.

Oyuncular: Christos Stergioglou, Michelle Valley, Angeliki Papoulia, Mary Tsoni, Christos Passalis.

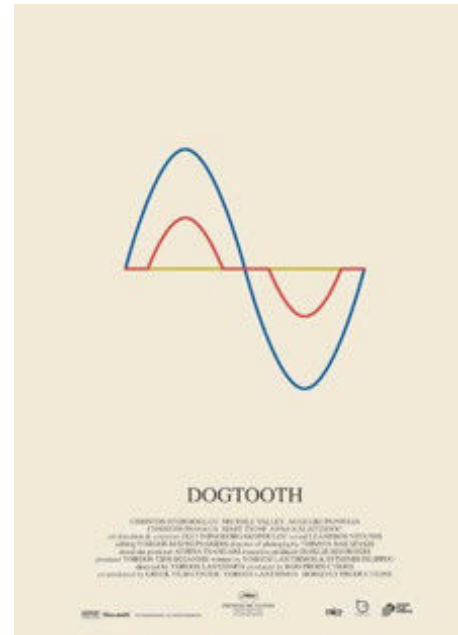
Görüntü Yönetmeni: Thimios Bakatakis.

Kurgu: Yorgos Mavropsaridis.

Süre: 97 Dakika.

Ülke: Yunanistan.

Dil: Yunanca.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir-T.K.; Tasarım-T.K.; Denetleme-T.K.; Kaynaklar-T.K.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi-T.K.; Analiz ve/veya Yorum-T.K.; Literatür Taraması-T.K.; Yazıyı Yazan-T.K.; Eleştirel İnceleme-T.K.; Diğer-T.K.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept -T.K.; Design-T.K.; Supervision-T.K.; Resources-T.K.; Data Collection and/or Processing-T.K.; Analysis and/or Interpretation-T.K.; Literature Search-T.K.; Writing Manuscript-T.K.; Critical Review-T.K.; Other-T.K.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Badiou, A. (2007). *The century*. Polity Press.
- Bauman, Z. (2017). *Cemaatler: Güvenli olmayan bir dünyada güvenlik arayışı* (N. Soysal, Çev.). Say Yayınları.
- Brinkema, E. (2012). “e.g., Dogtooth.” World picture 7: Autumn (2012). *MIT Open Access Articles*, 1-26. <https://dspace.mit.edu/bitstream/handle/1721.1/77965/Brinkema.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Flick, U. (2014). *An introduction to qualitative research*. Sage.
- Freyer, H. (2022). *Sosyolojiye giriş* (N. Abadan, Çev.). Doğu Batı Yayınları.
- Gezgin, M. (1988). Cemaat-cemiyet ayırımı ve Ferdinand Tönnies. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 0(22), 183-201. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/101152>

- Fisher, M. (2011). Dogtooth: The family syndrome. *Film Quarterly*, 64(4), 22–27. <https://doi.org/10.1525/fq.2011.64.4.22>
- Hobsbawm, E. (1994). *Age of extremes: The short twentieth century 1914-1991*. Abacus. <https://files.libcom.org/files/Eric%20Hobsbawm%20-%20Age%20of%20Extremes%20-%201914-1991.pdf>
- Hobsbawm, E. (1996). Identity politics and the left. *New Left Review*, 1(217), 38-47. <https://newleftreview.org/issues/i217/articles/eric-hobsbawm-identity-politics-and-the-left>
- Fitoussi, J. P., & Rosanvallon, P. (1996). Le nouvelleâge des inégalités. *Formation Emploi*, 56, 121. https://www.persee.fr/doc/forem_0759-6340_1996_num_56_1_2603_t1_0121_0000_9
- Kerlinger, F. N., & Lee, H. B. (1999). *Foundations of behavioral research*. Harcourt College Publishers.
- Lundberg, G. A., Schrag, C. C., & Larsen, O. N. (1970). *Sosyoloji* (Ö. Ozankaya ve Ü. Gürkan, Çev.). Türk Siyasi İlimler Derneği Yayını.
- Marshall, G. (2009). *Sosyoloji sözlüğü* (O. Akınbay ve D. Kömürcü, Çev.). Bilim ve Sanat Yayıncılık.
- Maclver, R. M., & Page, C. H. (1971). *Cemiyet I* (A. Kurtkan, Çev.). Devlet Kitapları.
- Mertens, D. M. (2014). *Research and evaluation in education and psychology: Integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods*. Sage.
- Örnek, S. V. (1971). *Etnoloji sözlüğü*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- Rüegg, W. (1969). *Soziologie*. Hamburg.
- Schmidt, N. (1976). *Familiensoziologie*. Stuttgart.
- Struwig, F. W., & Stead, G. B. (2001). *Planning, designing and reporting research*. Maskew Miller (Pty). Ltd.
- Ülken, H. Z. (1969). *Sosyoloji sözlüğü*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.